

UTTALELSE

Vi trenger en statssky for offentlig lagring av data

Data er en kritisk ressurs i det moderne samfunnet. For eksempel kan innsamling av helsedata å gi økt kunnskap om hva som forårsaker sykdommer, og til å trene algoritmer til diagnostisering og behandling. Bruken av data gir opphav til såkalte «virtuous circles», hvor bruk av data gir opphav til bedre tjenester, og bedre tjenester gir opphav til bedre data. Dette mener vi i utgangspunktet er bra, og kan bidra til et mer egalitært og rettferdig samfunn ved at det gjør tjenester billigere og kan tilbys til flere.

Samtidig er det mange måter data kan misbrukes på. Enten ved at data brukes til uetiske formål som overvåking eller ved at gevinsten ikke kommer folket til gode. Derfor er det kritisk at det opprettes en sky for lagring av offentlige data, en såkalt statssky.

Offentlige data er blant de viktigste dataene vi har og omfatter ting som helsedata, finansdata, og tusentalls datapunkter om innbyggere og infrastruktur. Når disse dataene havner i hendene til teknologigiganter blir de sittende med kunnskapen og verktøyene for å lage tjenester. Dette truer demokratiet og den offentlige velferdsstaten.

Opprettelsen av en statssky er derfor et viktig virkemiddel for å hindre økt privatisering av tjenester som i utgangspunktet bør være tilgjengelig for alle. Med demokratisk kontroll over data kan man gjøre dem tilgjengelige for næringsliv og andre på betingelse av at tjenestene som utvikles på grunnlag av dem gjøres tilgjengelige for alle. Dette vil bidra til å skape virtuous circles med en demokratisk forankring og med mål om å gjøre samfunnet bedre for alle, ikke bare for de store teknologigigantene.

Attac krever:

- Opprettelse av en offentlig statssky
- At statsskyens mandat er å sikre demokratiske prinsipper og verne om velferdsstaten, ikke maksimere profitt
- At Norge samarbeider internasjonalt om deling av data der slik deling er fordelaktig for Norge og resten av verden, for eksempel gjennom å dele helsedata
- At systemene som brukes for å drifte statssky er åpne så langt det lar seg gjøres og dermed kan ettergås av folket
- Systemer som utvikles i statssky skal gjøres i samarbeid med fagbevegelsen gjennom hele kretsløpet
- Det skal lovfestes at statskyen ikke skal delprivatiseres eller ha krav om utbytte til eierne
- At tilgangen til data fra statssky reguleres gjennom en offentlig ordning. For eksempel bør ikke private aktører kunne hente ut data fra statssky og bruke dem til egen vinning uten å gi noe til fellesskapet. For sensitive data vil det være fornuftig å gi tilgang basert på gradering, mens for mindre sensitive data kan det være fornuftig med en lisensordning. På generelt grunnlag bør ingen data gjøres tilgjengelig uten tilstrekkelig begrunnelse, og med mulighet for konfiskering av dataene i etterkant hvis begrunnelsen ikke etterfølges

